

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finanstilsynet
Postboks 1187 Sentrum
0107 OSLO

Deres ref

Vår ref
10/5278 ANE

Dato
19 .12.2011

Statsbudsjettet 2012 - Finanstilsynet - tildelingsbrev

1. INNLEDNING

I det følgende meddeles Stortingets budsjettvedtak og Finansdepartementets styringssignaler for Finanstilsynets virksomhet i 2012, jf. Prop. 1 S (2011–2012) for Finansdepartementet og Innst. 3 S og Innst. 5 S (2011-2012) fra finanskomiteen.

2. FORMÅL OG UTFORDRINGER

2.1 Formål og hovedoppgaver

Finanstilsynets oppgaver er fastlagt i lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. (finanstilsynsloven) og i de ulike særlovene for områdene og institusjonene som er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Finanstilsynet skal påse at institusjonene virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonenes opprettelse, formål og vedtekter.

Finanstilsynets arbeidsområde omfatter finanssektoren med bank-, forsikrings- og verdipapirvirksomhet, og dessuten eiendomsmeglings-, inkasso-, revisor- og regnskapsførervirksomhet.

Finansdepartementet viser til at Finanstilsynet høsten 2010 vedtok en ny strategiplan for perioden fram til 2014. Finanstilsynets hovedformål defineres i strategiplanen på følgende måte:

Postadresse
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 40
Org. nr. 972 417 807

Finansmarkedsavdelingen
Telefon 22 24 45 21/22 24 90 90*
Telefaks 22 24 27 16

Saksbehandler
Ane Charlotte Grenstad
Telefon 22 24 45 21

"Finanstilsynets hovedformål er å bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder."

Hovedformålet er konkretisert i følgende delmål:

- Solide og likvide finansinstitusjoner
- God overvåking av risiko i økonomi og markeder
- Forbrukerbeskyttelse gjennom god informasjon og rådgivning
- Egnede ledelse og tilfredsstillende virksomhetsstyring i foretakene
- Robust infrastruktur som sørger for betryggende betalinger, handel og oppgjør
- Tilstrekkelig og pålitelig finansiell informasjon
- God markedsatferd
- Effektiv krisehåndtering

2.2 Sentrale innsatsområder de nærmeste årene

Finansdepartementet har omtalt Finanstilsynets sentrale utfordringer og innsatsområder i de nærmeste årene på side 50 i Prop. 1 S (2011–2012.) Angivelsen av innsatsområder nedenfor er noe utvidet.

Finansdepartementet anser at følgende tiltak er sentrale for Finanstilsynet de nærmeste årene:

Finansiell stabilitet

- Overvåke og analysere risikoen i det finansielle systemet som helhet, og rapportere jevnlig om utviklingen til offentligheten og Finansdepartementet.
- Overvåke oppbygging av systemrisiko og andre trusler mot den finansielle stabiliteten.
- Følge opp trepartssamarbeidet mellom Finansdepartementet, Norges Bank og Finanstilsynet om makroovervåking.

Banker og øvrige kredittinstitusjoner

- Identifisere utviklingstrekk i økonomi, markeder og institusjoner som kan true finansiell stabilitet.
- Vurdere og gjennomføre felleseuropeiske regler for kapital og likviditet og videreutvikle tilsynsmetoder.
- Generelt påse at kvaliteten på kapitalen og kapitalnivået i bankene er på et tilstrekkelig høyt nivå særlig i banker som er systemviktige på det norske markedet, herunder utnytte den nasjonale handlefriheten innenfor Norges EØS-forpliktelser.
- Gjennom stedlige tilsyn og oppfølging av interne modeller påse at institusjonene har forsvarlig styring og kontroll med kredittrisikoen.

- Gjennom dokumentbaserte og stedlige tilsyn følge opp at institusjonene prioriterer styring og overvåking av likviditetsrisiko.
- Lede og/eller delta i tilsynskollegier for grensekryssende banker av betydning for det norske markedet.
- Sikre forsvarlig forbrukerbeskyttelse gjennom tilsynsmessig oppfølging av komplekse og nye produkter, etterlevelse av regelverk og gjennom forslag til nytt regelverk.
- Følge opp institusjonenes operasjonelle risiko knyttet til infrastruktur og oppgjørssystemer samt eventuell utkontraktering, og sikre god og forsvarlig håndtering av marked, risiko og operasjonell risiko.

Forsikring og pensjon

- Forberede gjennomføring av Solvens II, videreutvikle tilsynsmetoder og godkjenne interne modeller for beregning av nye solvenskrav.
- Integre risikovurdering vedrørende klima i tilsynet med skadeforsikringsselskapene.
- Lede og/eller delta i tilsynskollegier for grensekryssende forsikringsselskaper som har betydning for det norske markedet.
- Sikre forsvarlig forbrukerbeskyttelse gjennom tilsynsmessig oppfølging av komplekse produkter i forsikring, etterlevelse av regelverk og forslag til nytt regelverk.

Verdipapiriområdet

- Følge opp nye rammevilkår på verdipapiriområdet og endringer i infrastruktur og handelsmønstre, blant annet ved å delta i nytt intereuropeisk oppgjørssystem (T2S).
- Videreutvikle spesialkompetanse innen markedsovervåking og utrede behovet for å anskaffe nye overvåkingssystemer i tillegg til dagens system for transaksjonsrapportering (TRS).
- Følge opp foretakenes salgs- og rådgivningsvirksomhet som ledd i en aktiv forbrukerbeskyttelse.
- Styrke og effektivisere saksbehandlingskapasiteten på verdipapiriområdet.
- Videreføre en risikobasert tilnærming i kontrollarbeidet på regnskapsområdet, med særlig vekt på bransjer som er av stor betydning på Oslo Børs.
- Kvalitetssikre foretakenes verdsettelse av eiendeler og gjeld gjennom vurderinger av anvendte modeller og benyttede forutsetninger.
- Håndheve brudd på den løpende informasjonsplikten.

Revisorer og regnskapsførere

- Prioritere tilsyn med revisorer i foretak av allmenn interesse.
- Trappe opp samarbeidet med revisortilsynsmyndigheter i andre land.

- Prioritere tilsyn med de største regnskapsførerselskapene, med særlig oppmerksomhet knyttet til utkontraktering.

Eiendomsmegling og inkasso

- Prioritere tilsynet med behandling av klientmidler.
- Følge opp kvalifikasjonskravene i ny eiendomsmeglingslov og etablere en klar og forutsigbar forvaltningspraksis.

3. PRIORITERTE OPPGAVER I 2012

På side 54-55 i Prop. 1 S (2011–2012) har Finansdepartementet angitt hvilke oppgaver som skal prioriteres i 2012. Angivelsen av prioriterte oppgaver nedenfor er noe utvidet. Departementet ber om at følgende oppgaver prioriteres i 2012:

I. Finansiell stabilitet

- Overvåke institusjoner, markeder og økonomien som helhet med sikte på å identifisere utviklingstrekk som kan true finansiell stabilitet, og, i samarbeid med Finansdepartementet og Norges Bank, bidra til å identifisere viktige risikoforhold og mulige tiltak for å begrense risikoen, både på mikro- og makronivå.
- Bidra til at finansinstitusjonene styrker sin kapital og likviditet.
- Finanstilsynet må følge opp bankenes utlån til boligformål i lys av dets retningslinjer.
- Bidra til å håndtere problemer som måtte oppstå som følge av problemer i de internasjonale finansmarkeder for norske institusjoner og kunder.

II. Regelverk

- På grunnlag av erfaringene fra krisen internasjonalt og i Norge, skal Finanstilsynet bidra til å utvikle regelverk og praksis med sikte på en mest mulig robust finansnæring. I dette arbeidet må tilsynet spille en aktiv rolle i de europeiske tilsynsorganene.
- Oppfølging av nye internasjonale regler for kapital og likviditet for banker.
- Forberede innføring av nye soliditetsregler for forsikringsselskaper (Solvens II), herunder lover, forskrifter, tilsynsmetodikk, modellgodkjenning og rapportering.
- Videreutvikle samarbeidet med nordiske tilsynsmyndigheter, herunder arbeidet for enhetlig (og eventuelt førtidig) nordisk gjennomføring av det nye kapital- og likviditetsregelverket.
- Gjennom internasjonalt samarbeid bidra til å gjennomføre internasjonale krav til institusjoner og tilsyn.

III. Tilsyn

- Sørge for rask og effektiv håndheving av brudd på lover og regelverk.
- Sikre gode etiske normer og ordnede forhold blant aktørene i finansmarkedet.

- Gjennomføre stedlig og dokumentbasert tilsyn i tilstrekkelig omfang. I tilsynet med institusjoner må det særlig legges vekt på solid egenkapital i forhold til risiko, at likviditeten er tilstrekkelig og at operasjonell risiko er under god kontroll. Dette gjelder ikke minst tilsyn med institusjonenes bruk av IKT-systemer med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalyser.
- Påse at kvaliteten på kapital og kapitalnivået i bankene er på et tilstrekkelig høyt nivå.
- Følge opp operasjonell risiko knyttet til betalings- og oppgjørssystemene, samt institusjonenes IKT-systemer.
- Gjennomføre IKT-utviklingsoppgaver for å sikre gjennomføringen av internasjonale og nasjonale krav, herunder rapportering i forbindelse med Solvens II.
- Bidra til et godt og effektivt tilsyn og regelhåndheving vedrørende alt regelverk knyttet til pensjoner og livsforsikring.
- Gjennomføre tilsyn med revisorer og revisjonsselskaper som reviderer foretak av allmenn interesse, og håndtering av spørsmål som måtte oppstå innenfor tilsynets område som følge av endringene i grensene for revisjonsplikt.
- Sikre et effektivt tilsyn og effektiv oppfølging av forbrukerrelaterte spørsmål gjennom blant annet å følge opp foretakenes etterlevelse av regler, herunder regler om god forretningsskikk og regler om salg og rådgivningsvirksomhet, herunder påse at foretakene gir relevant, tydelig og forståelig informasjon om de ulike finansproduktene.
- Gjennomføre en effektiv regnskapskontroll av noterte foretak med fortsatt vekt på verdsettelse av eiendeler og gjeld.
- Følge opp nye rammevilkår på verdipapiriområdet og endringer i infrastruktur og handelsmønstre.
- Bidra til effektiv håndhevelse av regelverket om markedsmisbruk, herunder videreutvikle spesialkompetanse innen markedsovervåking for å møte fremtidige utfordringer knyttet til nye handelsmønstre.
- Følge opp kvalifikasjonskravene i ny eiendomsmeglingslov og etablere en klar og forutsigbar forvaltningspraksis.

IV. Øvrige viktige oppgaver

- Bidra til god informasjon til forbrukere og investorer om risiko og andre egenskaper ved finansielle produkter, i samarbeid med forbruker- og bransjeorganer og gjennom samarbeid om informasjon på www.finansportalen.no.
- Benytte tilbakemeldinger fra brukerundersøkelser blant tilsynsenheter, bransjeorganisasjoner og samarbeidende myndigheter til å utvikle og forbedre tilsynets virksomhet.
- Rekruttere og beholde medarbeidere med god kompetanse. Tilsynet bør også legge vekt på å videreutvikle kompetanse hos eksisterende medarbeidere. For å sikre riktig ressursbruk skal det foretas nødvendige tilpasninger i arbeidsprosesser og organisering.

Finansdepartementet ber om at Finanstilsynet i årsrapporten omtaler utviklingen på disse områdene og beskriver dem gjennom hensiktsmessige indikatorer.

Finansiell stabilitet innebærer at det finansielle systemet formidler finansiering, utfører betalinger og omfordeler risiko på en tilfredsstillende måte. Selv om finansinstitusjonene hver for seg kan framstå som solide, kan ubalansert bidra til økt systemrisiko i finansmarkedene, og øke faren for finansiell ustabilitet. Den internasjonale finanskrisen avdekket også at det er vanskelig å opprettholde finansiell stabilitet gjennom den tradisjonelle kombinasjonen av makroøkonomiske virkemidler og tilsyn med de enkelte finansinstitusjonene hver for seg. Det er derfor bred internasjonal enighet om at det, i tillegg til styrking av mikroreguleringen, er behov for å styrke overvåkingen av finanssystemet som helhet, for å identifisere og redusere systemrisiko. Makroovervåking skal særlig adressere risiko knyttet til konjunkturelle svingninger i finansinstitusjonene og finansmarkedene (prosyklikalitet), og risiko knyttet til sammenhengen mellom finansinstitusjoner og markeder (tverrsnittsrisiko). Det er nå nedsatt en egen arbeidsgruppe som skal utrede hvordan arbeidet med bufferkrav og makroovervåking (regulering og tilsyn) bør innrettes i Norge, herunder blant annet spørsmål om utforming av motsyklisk kapitalbuffer. Gruppen skal foreslå regler som gjennomfører våre forventede EØS-forpliktelser på dette området, forutsatt at EUs CRD IV regelverk tas inn i EØS-avtalen. Arbeidsgruppen skal videre vurdere og eventuelt foreslå andre diskresjonære virkemidler som kan være aktuelle i forbindelse med organiseringen av et system for makroovervåking i Norge. Gruppen skal avgi sin rapport 15. desember 2011. Finansdepartementet tar sikte på å formalisere arbeidet med makroovervåking i Norge i løpet av første halvår 2012.

Den internasjonale finanskrisen viste behovet for god likviditetsstyring i institusjonene, og situasjonen er nå preget av usikkerhet. Det er svært viktig at institusjonene har tilstrekkelig likviditet til å kunne motstå perioder med svakt fungerende penge- og kapitalmarkeder. Finanstilsynet må innenfor gjeldende regelverk arbeide aktivt overfor institusjonene for å styrke foretakenes likviditet og likviditetsstyring. Finanstilsynet skal særlig legge vekt på likviditetssituasjonen i institusjoner som er viktige for finansiell stabilitet.

Kapitalkrav knyttet til bankenes utlån skal gjenspeile risiko. Pantesikrede boliglån har erfaringsmessig vært sikre utlån sett fra långivers side. Boligprisene og husholdningenes gjeld har imidlertid økt mye de senere årene. Det er blitt flere husholdninger med høy gjeld, og sammensetningen av gjeld er annerledes enn ved forrige norske bankkrise. I Norge vil i tillegg reglene for gjeldsordning i en del tilfeller gjøre det vanskelig for kreditorer å få dekket sine krav. Høye boligpriser og høy gjeld kan være en utfordring for det finansielle systemet i Norge. Det er en risiko for at de historiske data som i dag ligger til grunn for beregningen av risikovekter i IRB-metodene, ikke er representative for fremtidige konjunktursyklus. Ut fra hensynet til finansiell stabilitet er det gode grunner for Finanstilsynet til å fremme styrking av

kapital knyttet til pantesikrede boliglån når dette anses nødvendig. Risikomodellene og deres innhold bør gjennomgås.

Finansmarkedets kompleksitet øker, og Finanstilsynets arbeid med forbrukerrelaterte spørsmål blir stadig viktigere. Det er viktig at Finanstilsynet på en god måte ivaretar forbrukerhensyn og utøver effektivt tilsyn på dette forbrukerområdet. Det er vesentlig at Finanstilsynet sørger for at lover og regler overholdes, og at Finanstilsynet raskt og effektivt håndterer brudd på regelverket. Det er videre viktig at Finanstilsynet påser at foretakene gir relevant og forståelig informasjon om de ulike finansproduktene. Som ledd i dette arbeidet bør samarbeid med forbruker- og bransjeorganisasjoner, herunder samarbeidet om finansportalen.no, prioriteres.

Utviklingen på IKT-området innebærer at institusjonene står overfor en økende operasjonell risiko i takt med økt avhengighet av IKT-systemer. Virksomheten i finansinstitusjonene er kompleks, transaksjonsvolumene er høye og de underliggende IKT-plattformene er komplekse. Økt bruk av utkontraktering av systemene gir nye utfordringer i styringer av operasjonell risiko i institusjonene. Det er viktig at Finanstilsynet følger nøye med på institusjonenes operasjonelle risiko og rapporterer fortløpende til Finansdepartementet om forhold som kan utgjøre særlige stabilitetsmessige risikofaktorer.

Internasjonalt rettet arbeid har økt som følge av internasjonaliseringen av finansnæringen og som følge av internasjonale forpliktelser. Departementet legger til grunn at Finanstilsynet bruker og videreutvikler sin kontakt med ulike internasjonale organer og sitt samarbeid med andre lands tilsynsmyndigheter i arbeidet med å styrke og effektivisere tilsynet. En utvikling i retning av integrasjon av bank og forsikring i Norden medfører særlige problemstillinger som fortsatt må følges opp på en hensiktsmessig måte av tilsynet. Den internasjonale finanskrisen har understreket behovet for internasjonalt samarbeid.

Fra og med sommeren 2008 ble det tillatt at utenlandske forsikringsselskaper skal kunne inngå pensjonsavtaler etter lov om foretakspensjon, lov om innskuddspensjon og lov om individuell pensjonsordning uten å være etablert i Norge med filial eller datterselskap. Finansdepartementet vil understreke betydningen av tilsynsarbeid på dette området, herunder at tilsynet sørger for tilfredsstillende samarbeid med andre relevante offentlige myndigheter. Det er meget viktig å sikre at lovens krav oppfylles ved de skattefaviserte ordningene, jf. Ot.prp. nr. 1 (2004–2005) og Innst. O. nr. 10 (2004–2005).

Fra 2009 til 2011 har Norsk Regnskapsstiftelse på vegne av norske aktører koordinert et privat finansielt bidrag til IFRS Foundation (overbygningen til International Accounting Standards Board og IFRS Interpretation Committee) og EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group). Finansdepartementet mener at det er viktig at finansiering av internasjonale regnskapsstandarder gjøres uavhengig av næringen, og

Finansdepartementet legger til grunn at norsk bidrag til IFRS Foundation og EFRAG på til sammen 1,5 mill. kroner fra og med 2012 finansieres over Finanstilsynets budsjett.

Dersom forutsetningene for prioriteringene endres vesentlig i løpet av det aktuelle budsjettår, kan det bli behov for endringer av prioriteringene. Departementet vil også i 2012 følge opp eventuelle behov for endringer i den løpende styringsdialogen med Finanstilsynet. Finanstilsynet skal også løpende vurdere om endringer i markedet, herunder i makroøkonomiske utviklingstrekk, og i andre risikofaktorer, tilsier at det bør foretas omprioriteringer.

Departementet legger til grunn at Finanstilsynets arbeid med forvaltning og utvikling av regelverk videreføres i 2012.

4. ADMINISTRATIVE OG ANDRE FORHOLD

4.1 Rapportering og resultatoppfølging

Finansdepartementet ber Finanstilsynet om å utarbeide en *årsrapport* som beskriver tilsynets virksomhet i 2012. Årsrapporten bes sendt til departementet senest 25. februar 2013.

Årsrapporten skal gi en strukturert oversikt over viktige sider ved virksomheten i 2012. Oppnådde resultater, basert på de styringssignaler som er omtalt i tildelingsbrevet, skal angis og vurderes. Risikoforhold skal behandles på en mest mulig strukturert måte. Status for og virkning av risikoreduserende tiltak knyttet til faktorer med høy risiko, skal omtales i årsrapporten, se nærmere omtale om rapportering av risikostyring under punkt 4.9. Finansdepartementet ber om at eventuelle vurderinger som er av en slik art at det kan ha negative konsekvenser dersom de blir offentlig kjent, rapporteres på en måte som sikrer fortrolighet.

Departementet viser til at årsrapporten avgis gjennom framleggelsen av Finanstilsynets *årsmelding* i tillegg til en egen *kortrapport*.

I kortrapporten for 2012 bes Finanstilsynet om å legge vekt på å analysere sammenhengen mellom ressursbruk og resultater. I kortrapporten skal det også redegjøres for i hvilken grad det har inntruffet vesentlige uforutsette hendelser, eller at hendelser er blitt vesentlig mer alvorlig enn forventet, og hvordan dette er håndtert.

Departementet forutsetter at Finanstilsynet også utarbeider *statusrapporter* med en vurdering av etatens budsjettmessige situasjon per 1. april og 1. oktober 2012. Statusrapportene skal utarbeides uavhengig av om det foreligger behov for å endre vedtatt bevilgning, og de skal omfatte både utgifter og inntekter. Statusrapportene må sendes departementet senest innen henholdsvis 20. april og 19. oktober.

Finanstilsynet skal *regelmessig rapportere* til departementet om avgjørelser som Finanstilsynet har truffet i medhold av delegert myndighet. Det vises i denne sammenheng til departementets brev til Finanstilsynet 14. desember 1994 vedrørende rapporteringsrutiner, samt til departementets brev til Finanstilsynet 12. august 2008.

Rapportering med hensyn til personalforvaltning, sikkerhet og beredskap, statlig informasjonspolitikk, elektronisk forvaltning, evalueringer, brukerundersøkelser og tilgjengeliggjøring av generell informasjon er omtalt i punkt 4.2 til 4.8 nedenfor. Finanstilsynets arbeid med risikostyring og intern kontroll samt krav til rapportering om dette arbeidet, er særskilt behandlet under punkt 4.9.

Rapportering for øvrig er angitt i vedlagte styringskalender for 2012. Dersom det skulle være behov for det, for eksempel pga. uforutsette hendelser, legger departementet som tidligere til grunn at Finanstilsynet straks tar kontakt med Finansdepartementet, uavhengig av fastsatte rapporteringstidspunkter.

4.2 Bemanning og personalforvaltning

Rapportering

Sentrale forhold på personalområdet skal omtales i den ordinære årsrapporten. Mer omfattende faktarapportering og utdyping legges som vedlegg til årsrapporten. Finansdepartementet vil imidlertid fortsatt gjennomføre egne rapportmøter hvor personalområdet gjennomgås.

Bemanning og personalområdet i virksomheten

Den viktigste innsatsfaktoren for Finanstilsynet er de ansatte. Bemanning og personalforvaltning, slik som medarbeidernes kompetanse til oppgaveløsning, må knyttes til de ulike hovedmål og styringsparametere for virksomheten. Virksomheten må iverksette tiltak som sikrer virksomhetskritisk kompetanse. Finanstilsynet står overfor mange kompliserte faglige spørsmål som stiller store krav til de ansattes kompetanse. Virksomheten må løpende vurdere behovet for spesialisering og spisskompetanse på utvalgte områder. Organisatoriske endringer av en viss viktighet skal forelegges departementet.

I årsrapporten bes Finanstilsynet gi en generell vurdering og analyse av personalmessige forhold og administrative oppgaver knyttet til virksomhetens hovedmål og styringsparametere, herunder:

- Bemanningsmessig kapasitet og kompetanse til oppgaveløsning
- Arbeid med kompetanseutvikling, herunder lederutvikling
- Virksomhetens aldersdemografi

Likestilling

Departementer, etater og andre statlige virksomheter skal arbeide aktivt for å fremme likestilling innenfor sitt fagområde og skal redegjøre for sitt arbeid med likestilling i de årlige budsjettproposisjonene. Finanstilsynet bes om å gi en redegjørelse i henhold til kravet i likestillingslovens § 1 bokstav a i årsrapporten. Tilsvarende redegjørelse bes også innarbeidet i virksomhetens bidrag til budsjettproposisjonen.

Tiltak for å sikre kjønnslikevekt i lederstillinger

Kvinner er underrepresentert i lederstillinger i staten. Finanstilsynet bes om at det i årsrapporten redegjøres for status og hvilke tiltak som er iverksatt for å sikre kjønnslikevekt i lederstillinger.

Inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen)

IA-avtalen krever at deltakende virksomheter skal forebygge og redusere sykefravær, styrke jobbnærvær og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Den enkelte virksomhet skal sette aktivitets- og resultatmål for å redusere sykefraværet, øke sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne, og stimulere til at yrkesaktivitet etter fylte 50 år forlenges med seks måneder.

Regjeringen vil fra 2012 iverksette en jobbstrategi for å få flere unge arbeidssøkere med nedsatt funksjonsevne inn i arbeidslivet. De statlige virksomhetene skal prioritere å øke rekrutteringen av personer med nedsatt funksjonsevne og slik bidra til å realisere jobbstrategien.

Departementet ber om at Finanstilsynet i årsrapporten systematisk beskriver sine aktivitets- og resultatmål, samt redegjør for resultatoppnåelsen og de aktivitetene som støtter opp under denne.

Ansvar for lærlinger

Den enkelte virksomhet skal vurdere hvilke lærefag som kan være aktuelle for virksomheten. På bakgrunn av denne vurderingen bør det, innenfor virksomhetens rammer, legges til rette for inntak av lærlinger med mål om økning av antallet lærlinger sammenliknet med 2011. Departementet ber om at det i årsrapporten rapporteres om hvilke lærefag som vurderes som aktuelle og antall lærlinger fordelt på lærefag. Det vises til PM 2+11-06 " Om oppfølging av arbeidet med å øke antallet lærerplasser i statsforvaltningen og rapportering av lærlinger til Statens sentrale tjenestemannsregister (SST)". Det vises for øvrig til Statens personalhåndbok, kap. 9.10 Særavtale om lønns- og arbeidsvilkår for lærlinger og lærerkandidater i staten.

Helse, miljø og sikkerhet

Finanstilsynet har ansvar for at helse, miljø og sikkerhet (HMS) er godt ivaretatt. Departementet ber om at det i årsrapporten gis en orientering om virksomhetens arbeid på dette området.

Mangfold

Finansdepartementet forutsetter at Finanstilsynet iverksetter tiltak for å fremmemangfold i forbindelse med rekruttering, personalforvaltning og i publikumsrettede tjenester. Departementet ber om at Finanstilsynet redegjør for dette arbeidet i årsrapporten.

Etikk

Det er viktig at Finansdepartementets underliggende virksomheter utfører sine oppgaver i tråd med statens etiske retningslinjer. Blant annet gjelder dette i kunde- og leverandørrelasjoner. Departementet legger til grunn at statens generelle etiske retningslinjer er implementert i alle ledd i virksomheten og at virksomheten praktiserer egne normer og retningslinjer. Departementet ber om at det rapporteres om status på området generelt og at eventuelle forhold av uheldig karakter omtales spesielt.

4.3 Sikkerhet og beredskap

Finansdepartementet har som mål at det innen departementets ansvarsområde skal foregå et systematisk samfunnssikkerhetsarbeid, og at det skal foreligge en tilfredsstillende beredskap for å kunne håndtere ekstraordinære hendelser. Departementet forventer at Finanstilsynet har foretatt en skriftlig kartlegging av risiko og sårbarhet på eget ansvarsområde, at det er utarbeidet nødvendige beredskapsplaner og at tilsynet hvert år arrangerer eller deltar på beredskapsøvelser.

Finansdepartementets krav og forventninger til beredskapsarbeidet er nærmere omtalt i departementets brev 7. november 2008. Departementet ber om at Finanstilsynet i årsrapporten for 2012 redegjør for sikkerhets- og beredskapsmessige utfordringer som er identifisert, og for det konkrete arbeidet i løpet av året, herunder om beredskapsøvelser etaten har gjennomført.

4.4 Statens kommunikasjonspolitikk

Regjeringen vedtok en ny statlig kommunikasjonspolitikk 16. oktober 2009. Kommunikasjonspolitikken inneholder de sentrale mål og prinsipper for statens kommunikasjon med innbyggere, næringsliv, organisasjoner og annen offentlig virksomhet. Politikkdokumentet skal være et utgangspunkt og rammeverk for utarbeidelse av lokale planer og strategier for informasjon og kommunikasjon.

4.5 Elektronisk forvaltning

Finanstilsynet skal i tjenesteutviklingen vurdere hvordan IKT kan anvendes for å gjøre brukernes møte med det offentlige enklere og frigjøre ressurser for brukerne og etaten.

Det vises til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets rundskriv P-11/2011 av 25. oktober 2011 om samordning og styring av IKT-relaterte investeringer i staten. Føringerne i dette rundskrivet forutsettes lagt til grunn.

4.6 Evalueringer

Det vises til krav i Reglement for økonomistyring i staten om periodiske evalueringer av virksomhetens oppgaveløsning og virkemiddelbruk. Departementet ber Finanstilsynet rapportere om gjennomførte evalueringer på Finanstilsynets område. Eksterne evalueringer som ikke er unntatt offentlighet, anbefales offentliggjort på evalueringsportalen.no.

4.7 Brukerundersøkelser

Alle statlige etater skal innenfor rammen av budsjettet regelmessig gjennomføre brukerundersøkelser, og resultatet av brukerundersøkelsene skal være offentlige. Departementet viser til at Finanstilsynet de senere år har gjennomført flere brukerundersøkelser blant tilsynsenhetene for å få en tilbakemelding fra brukerne på Finanstilsynets utøvelse av virksomheten.

Departementet ber om at Finanstilsynet i årsrapporten for 2012 rapporterer om det har vært gjennomført brukerundersøkelser og om disse er gjort offentlig tilgjengelige. Dersom Finanstilsynet ikke gjennomfører brukerundersøkelser i 2012, bes det om at det i årsrapporten rapporteres om når slike brukerundersøkelser vil finne sted.

4.8 Viderebruk av offentlig data

Finanstilsynet skal gjøre egnede og eksisterende rådata tilgjengelige i maskinlesbare formater. Dette gjelder informasjon som har samfunnsmessig verdi, kan viderebrukes, som ikke er taushetsbelagt og der kostnadene ved tilgjengeliggjøring antas å være beskjedne (bortfall av inntekter ved salg av data anses som en kostnad). Formater og bruksvilkår må være i overensstemmelse med gjeldende retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data. Informasjon om hvilke rådata som er tilgjengelige, skal publiseres på virksomhetens nettside. Datasett som er fritt tilgjengelige i maskinlesbare formater, skal normalt registreres på nettstedet data.norge.no.

Etater som vurderer å etablere nye eller å oppgradere eksisterende publikumstjenester med utgangspunkt i rådata, skal normalt gjøre disse rådataene offentlig tilgjengelige i maskinlesbare formater, dersom ingenting er til hinder for slik tilgjengeliggjøring av rådata. Før virksomheten eventuelt selv etablerer nye publikumsløsninger basert på rådata, må det vurderes om det er mer kostnadseffektivt å tilgjengeliggjøre rådata i maskinlesbare formater som grunnlag for at andre kan utvikle tjenester. Det skal framkomme av årsrapporten hvilke data som er gjort tilgjengelige. Dersom

publikumstjenester blir etablert uten tilgjengeliggjøring av rådata, skal dette begrunnes i årsrapporten.

4.9 Risikostyring og intern kontroll

Finansdepartementet er opptatt av at Finanstilsynet gjennomfører risikovurderinger som ledd i sin interne styring, jf. økonomiregelverket av 2004. Arbeid med strategiplaner og større utviklingstiltak i Finanstilsynet skal alltid bygge på risikovurderinger.

Risikovurderinger

Årlige risikovurderinger skal integreres i styringsdialogen etter følgende retningslinjer:

- Årlige risikovurderinger relatert til Finanstilsynets hovedmål, skal sendes departementet i etterkant av utarbeidelsen av Finanstilsynets virksomhetsplan. Der hvor risikoen vurderes som høy, skal årsak til risikoen identifiseres og risikoreduserende tiltak beskrives. Dersom det er risikovurderinger som er av en slik art at det kan ha negative konsekvenser dersom disse blir offentlig kjent, ber departementet om at disse rapporteres særskilt på en måte som sikrer fortrolighet.
- Det skal i forkant av departementets arbeid med tildelingsbrev rapporteres om eventuelle endringer i risikovurderingene som ble sendt departementet i etterkant av utarbeidelsen av virksomhetsplanen.
- Endring i risikovurderinger (risikobildet) skal være et fast tema i styringsdialogen.

I dokumenter som omhandler forhold og utviklingstrekk i tilsynsområdene, bør det tilstrebes en mest mulig strukturert behandling av risikoforhold.

Departementet viser til det risikobildet som er presentert departementet i dokumenter og møter. Finanstilsynet har identifisert to områder hvor risikoen er vurdert til moderat/høy. Disse angis nedenfor. På begge områder er grunnlaget for vurderingen at mulige konsekvenser av aktuelle svakheter anses å være moderat/høy, mens sannsynligheten for at dette skal inntreffe anses som moderat:

- Risiko for at Finanstilsynet ikke forstår og håndterer nye risikoområder som en følge av endringer i markedet og regelverket.
- Risiko for at kritiske svakheter og/eller brudd på regelverk hos institusjoner under tilsyn ikke avdekkes.

Finansdepartementet forutsetter at Finanstilsynet, innenfor gjeldende budsjetterammer og fullmakter, følger opp risikofaktorene og iverksetter nødvendige risikoreduserende tiltak for å bringe risikoen ned på et akseptabelt nivå. Finanstilsynet bør angi status for

og virkninger av risikoreduserende tiltak knyttet til ovennevnte risikofaktorer i forbindelse med Finanstilsynets resultatrapportering, jf. pkt. 4.1 Finansdepartementet forutsetter at Finanstilsynet rapporterer om endringer i mislighetsprofilen sammen med risikovurderinger.

Særskilt om operasjonell risiko

Ressursene i statlige virksomheter er begrensede. Risikovurdering er et sentralt verktøy når en skal velge hvor ressursene kan settes inn med best resultat, og Finansdepartementet ber derfor hvert år virksomhetene om å rapportere sin risikovurdering. Departementet ønsker å utvikle denne dialogen videre og har nå startet et utviklingsarbeid på dette området.

Risikofaktorer i de årlige risikovurderingene er dels av strategisk, dels av operasjonell karakter. Med operasjonell risiko menes hendelser og forhold som kan føre til svikt i etatens løpende produksjon eller tjenesteleveranse. I virksomheter som driver saksbehandling på grunnlag av lov og forskrifter, vil et typisk eksempel kunne være feil i enkeltvedtak. I andre virksomheter vil det finnes andre typer operasjonelle feil.

For å kunne forholde seg til framtidig risiko for slike feil, må en vite noe om hvor ofte de forekommer. Det er da nødvendig å definere hva en feil er, årsaken til at feil oppstår og hvor kritisk feilen er. Først når dette er gjort, er det mulig å vurdere sannsynligheten for at slike kritiske feil vil forekomme i ulike prosesser og forholde seg bevisst til hvilken risiko en vil akseptere. Hvis risikoen ikke er akseptabel, må det settes inn tiltak. Hvis det velges å akseptere en risiko, bør det vurderes om det er hensiktsmessig å etablere en mer eksplisitt formulert toleranse for operasjonell risiko og krav til kvalitet, herunder å utvikle mer eksplisitte kvalitetsindikatorer.

Departementet vil be om at Finanstilsynet gjør rede for det arbeidet en gjør i dag på dette området. Redegjørelsen bes oversendt departementet innen 30. mars 2012. Det vises ellers til varslet seminar 1. februar 2012 om operasjonell risiko.

Intern kontroll

Finanstilsynet bes i årsrapporten for 2012 rapportere om det er avdekket vesentlige svakheter, feil og mangler i den interne kontrollen og hvilke utbedringstiltak som eventuelt er iverksatt, jf. omtalen av risiko ovenfor. Departementet ber videre om at Finanstilsynet i årsrapporten redegjør for hvorvidt det i den interne kontrollen er avdekket vesentlige svakheter, feil og mangler i kritiske prosesser og aktiviteter. Hensikten med en slik rapportering er å bidra til at departementet kan forsikre seg om at virksomheten drives på en betryggende måte.

Finanstilsynet skal varsle om hendelser med mulig mediemessig eller politisk interesse, jf. departementets brev av 17. november 2008. I årsrapporten skal

Finanstilsynet kort redegjøre for risiko for, og iverksatte tiltak mot, at eventuelle varslede hendelser kan inntreffe på nytt.

4.10 Oppnevning av medlemmer i offentlige utvalg, styrer, råd og nemnder

Finansdepartementet mener at det er viktig at offentlig oppnevnte utvalg, styrer, råd og nemnder har en bred geografisk sammensetning.

Finansdepartementet ber om at Finanstilsynet, ved innhenting og framsetting av forslag til medlemmer som skal sitte i offentlige råd, styrer, utvalg med videre, legger vekt på at medlemmene bør ha ulik geografisk tilknytning.

4.11 Målbrukslova

Finansdepartementet er opptatt av at underliggende etater oppfyller kravene til fordeling mellom målformer som oppstilles i lov 4. oktober 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste (målbrukslova).

Departementet forutsetter at Finanstilsynet i 2012 bestreber seg på å oppfylle de krav til fordeling mellom målformene som er oppstilt i lov med tilhørende forskrifter.

Finansdepartementet ber videre om at kopi av Finanstilsynets årlige rapport til Språkrådet og annen korrespondanse mellom Språkrådet og Finanstilsynet vedrørende fordelingen mellom målformene oversendes departementet.

4.12 Høringsuttalelser fra Finanstilsynet

Det vanlige ved høringer er at departementet er høringsinstans og ved behov innhenter uttalelser fra underliggende etater. Etaten sender da sin uttalelse til departementet, med mindre det er bedt om at eventuell høringsuttalelse sendes direkte til den instans som forestår høringen.

I en del tilfeller er en eller flere av våre etater angitt som høringsinstanser, samtidig med eller uten at departementet er høringsinstans. Finansdepartementet ber om at uttalelser i slike tilfeller sendes via departementet og i rimelig tid før høringsfristen utløp.

Ved høringer av utpreget teknisk art og i saker som antas å ikke berøre politiske, prinsipielle og/eller budsjettmessige forhold, kan uttalelse gis direkte og med kopi til Finansdepartementet.

5. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER

Budsjettforslag

Stortinget vedtok 15. desember 2011 følgende bevilgninger for Finanstilsynet:

Kap. 1602 Finanstilsynet

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp
01	Driftsutgifter	311 500
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 700
	Sum	323 200

Kap. 4602 Finanstilsynet

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp
03	Prospektkontrollgebyrer	10 000
	Sum	10 000

Kap. 5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp
70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	313 200
	Sum	313 200

I departementets brev av 28. mars og 6. oktober 2011 er det nærmere redegjort for hvordan bevilgningsforslagene er framkommet.

Merinntektsfullmakt

For 2012 gis Finanstilsynet fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1602, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4602, post 03.

Bestillingsfullmakt

For 2012 gis Finanstilsynet fullmakt til å foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 10 mill. kroner på kap. 1602, post 45.

Budsjettmessige forutsetninger

Finansdepartementet understreker Finanstilsynets ansvar for å planlegge virksomheten i 2012 slik at målene kan nås innenfor de bevilgningsrammer som er gitt i dette brevet, jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9.

Dersom det oppstår problemer med økonomistyringen, må tiltak iverksettes slik at det ikke oppstår behov for å øke bevilgningen. Departementet understreker at det ikke må pådras utgifter uten at det er budsjettmessig dekning.

Tildeling

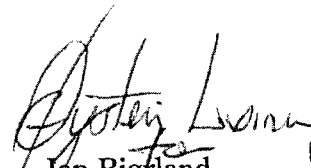
Under henvisning til ovennevnte og § 7 i Reglement for økonomistyring i staten, vil Finansdepartementet med dette meddele at Finanstilsynet for 2012 tildeles og gis adgang til å disponere bevilgningene som er beskrevet i dette brevet.

Fullmakter

I vedlegg 1 omtales først budsjettfullmakter som må gis eller delegeres for hvert budsjettår, jf. pkt. A. Derneft listes fullmakter som er delegert til Finansdepartementet og som virksomheten må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle, jf. pkt. B. I tillegg omtales *administrative* fullmakter som er delegert til Finanstilsynet ved eget brev, jf. pkt. C.

Med hilsen

Svein Gjedrem e.f.
finansråd

Jan Bjørland
ekspedisjonssjef

Vedlegg: Fullmakter 2012
Foreløpig styringskalender for 2012

Gjenpart: Riksrevisjonen

Vedlegg 1

Fullmakter 2012

Bevilgningsreglementet har flere bestemmelser som gir Kongen fullmakt til å fastsette unntak fra de hovedprinsipper som reglementet ellers er basert på. Reviderte vilkår for bruk av unntaksbestemmelsene ble gitt ved kgl.res. av 2. desember 2005 og redegjort for i rundskriv R-110/2005 5. desember 2005, jf. brev 12. desember 2005. Det vises også til veileder for statlig budsjettarbeid utgitt av Finansdepartementet, jf. R-0534 B, som forklarer budsjettfullmaktene nærmere. (Alle rundskriv fra Finansdepartementet finnes på departementets hjemmesider.)

Nedenfor omtales to typer budsjettfullmakter: Først fullmakter som må delegeres for hvert budsjettår, jf. pkt. A nedenfor. Dernest fullmakter som er delegert Finansdepartementet og som virksomhetene må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle, jf. pkt. B. I tillegg omtales *administrative* fullmakter som er delegert til Finanstilsynet ved egne brev, jf. pkt. C.

A. Budsjettfullmakter som må delegeres hvert år, og som med dette delegeres

- Det vises til merinntektsfullmakt, jf. pkt. 6.
- Det vises til bestillingsfullmakt, jf. pkt. 6.
- Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr (post 01), jf. Finansdepartementets brev av 12. desember 2005.
- Fullmakt til å inngå leieavtaler (ekskl. husleieavtaler) og avtale om kjøp av tjenester utover budsjettåret, jf. Finansdepartementets brev av 12. desember 2005, siste avsnitt.

B. Budsjettfullmakter som er delegert Finansdepartementet og som etaten må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle

- Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra et år til neste, jf. Finansdepartementets brev av 12. juni 2009.
- Overskridelse mot innsparing i løpet av de tre følgende budsjettår, jf. Finansdepartementets brev av 12. desember 2005.

C. Administrative fullmakter

- Fullmakter innen lønns- og personalområdet, jf. Finansdepartementets brev av 12. juni 2009.
- Statens erstatningsansvar, jf. Finansdepartementets brev av 21. mars 2000.

Fullmakt vedrørende økonomisk ansvar for arbeidstakere som har påført staten økonomisk tap, jf. Finansdepartementets brev av 18. desember 2000.

Vedlegg 2

Styringskalender 2012 Finanstilsynet

Måned	Aktivitet	Dato
Februar	- Forklaringer til statsregnskapet mv. - Kvartalsmøte	Februar Medio februar
Mars	- Innspill til budsjettrevisjonen våren 2012 - Årsrapport for 2011 til FIN - Finanstilsynets virksomhetsplan for 2012 oversendes FIN - Møte. Gjennomgang av personalområdet - Møte. Gjennomgang av årsrapporten for 2011 - Medarbeidersamtale mellom finansråden og Finanstilsynets direktør	Primo mars Medio mars Medio mars Mars/april Mars/april Mars/april
April	- Utsendelse av foreløpige budsjetttrammer 2013 for Finanstilsynet fra FIN etter regjeringens rammekonferanse - Statusrapport om budsjettsituasjonen per 01.04.2012 fra Finanstilsynet	Uke 15 20.04.12
Mai	- Kvartalsmøte - Forslag til omtale i Prop. 1 S (2012–2013) til FIN (budsjett- og rapportdel)	Medio mai 21.05.12
Oktober	- Regjeringen fremmer Prop. 1 S (2012–2013) for Stortinget - Innspill til nysalderingen av budsjettet for 2012 - Halvårsrapport for gjennomføring av virksomhetsplan for 2012 oversendes FIN - Statusrapport om budsjettsituasjonen per 01.10.2012 fra Finanstilsynet	Primo oktober Primo oktober Medio oktober 19.10.11
November	- Tekniske retningslinjer for arbeidet med statsbudsjettet for 2014 fra FIN (Budsjettskrivet for 2014) - Kvartalsmøte - Foreløpig tildelingsbrev for 2013 til Finanstilsynet - Forslag til budsjett for 2014 for Finanstilsynet til FIN	Primo november Medio november Medio november Ultimo november
Desember	- Tildelingsbrev for 2013 til Finanstilsynet fra FIN - Kvartalsmøte mellom Finanstilsynet og FIN	Ultimo desember Uke 49-52